

Compliance i praksis:

Rollefordeling og arbeidsfordeling mellom operasjonell risikostyring (nivå 1) og compliancefunksjonen (nivå 2) i bank

Are Jansrud, Chief Compliance Officer – SpareBank 1 Østlandet
Complianceseminaret 2018 - 25.09.2018

Rollefordeling og arbeidsfordeling mellom operasjonell risikostyring og compliancefunksjonen i bank

- Compliancefunksjonen kontra andre (kontroll)funksjoner
- Forsvarslinjene
- Ansvarsforhold og avgrensninger
- «Posisjoneringstrekanten»
- Samarbeid og dialog

Fra teori til praksis

Compliancefunksjonen (1)

Verdipapirforskriften §9-8 (2):

Verdipapirforetak skal ha en effektiv og uavhengig kontrollfunksjon, som skal:

- a) kontrollere at foretaket oppfyller sine forpliktelser etter første ledd,
- b) regelmessig vurdere om de nevnte retningslinjer, prosedyrer og tiltak er tilstrekkelig effektive,
- c) vurdere eventuelle tiltak som iverksettes for å avhjelpe manglende etterlevelse av regelverket, og
- d) gi råd og veiledning om verdipapirforetakets forpliktelser etter verdipapirhandeloven til foretakets ledelse, ansatte og andre som yter investeringstjenester på vegne av foretaket.

Compliancefunksjonen (2)

CRR/CRD IV-forskriften §30, 2. ledd:

Foretaket skal ha en uavhengig kontrollfunksjon med tilstrekkelig kompetanse og ressurser, som skal:

- a) kontrollere at foretaket oppfyller sine forpliktelser etter første ledd,
- b) regelmessig vurdere om de nevnte retningslinjer, prosedyrer og tiltak er tilstrekkelig effektive,
- c) vurdere eventuelle tiltak som iverksettes for å avhjelpe manglende etterlevelse av regelverket.

Fra de tre forsvarslinjene ...

Første forsvarslinje:
Forretningsområdene (operativ driftsorganisasjon)

Andre forsvarslinje:
Risikostyring & Compliance

Tredje forsvarslinje:
Internrevisjonen

... til fem forsvarslinjer!

Første forsvarslinje:
Forretningsområdene (operativ driftsorganisasjon)

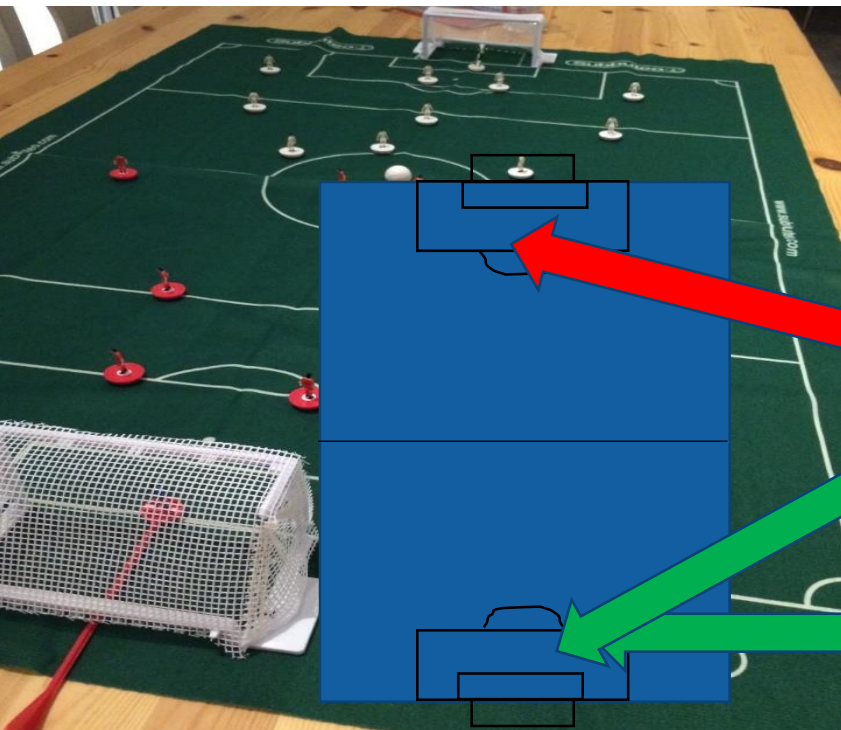
Andre forsvarslinje:
Risikostyring & Compliance

Tredje forsvarslinje:
Ledelsen

Fjerde forsvarslinje:
Internrevisjonen

Femte forsvarslinje:
Styret

Fotball og compliance ...

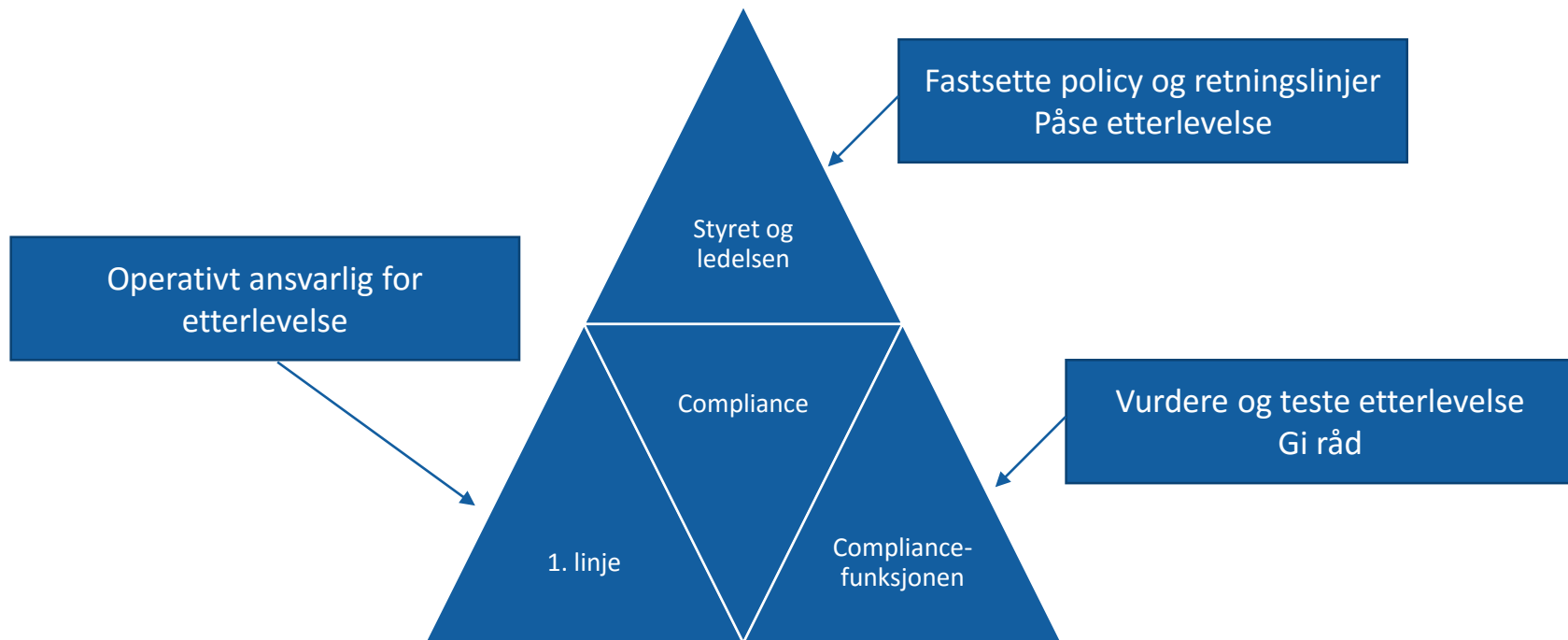
Fotball handler om å score flere mål enn motstanderen!

Hvor er det farligst at motstanderen har ballen?

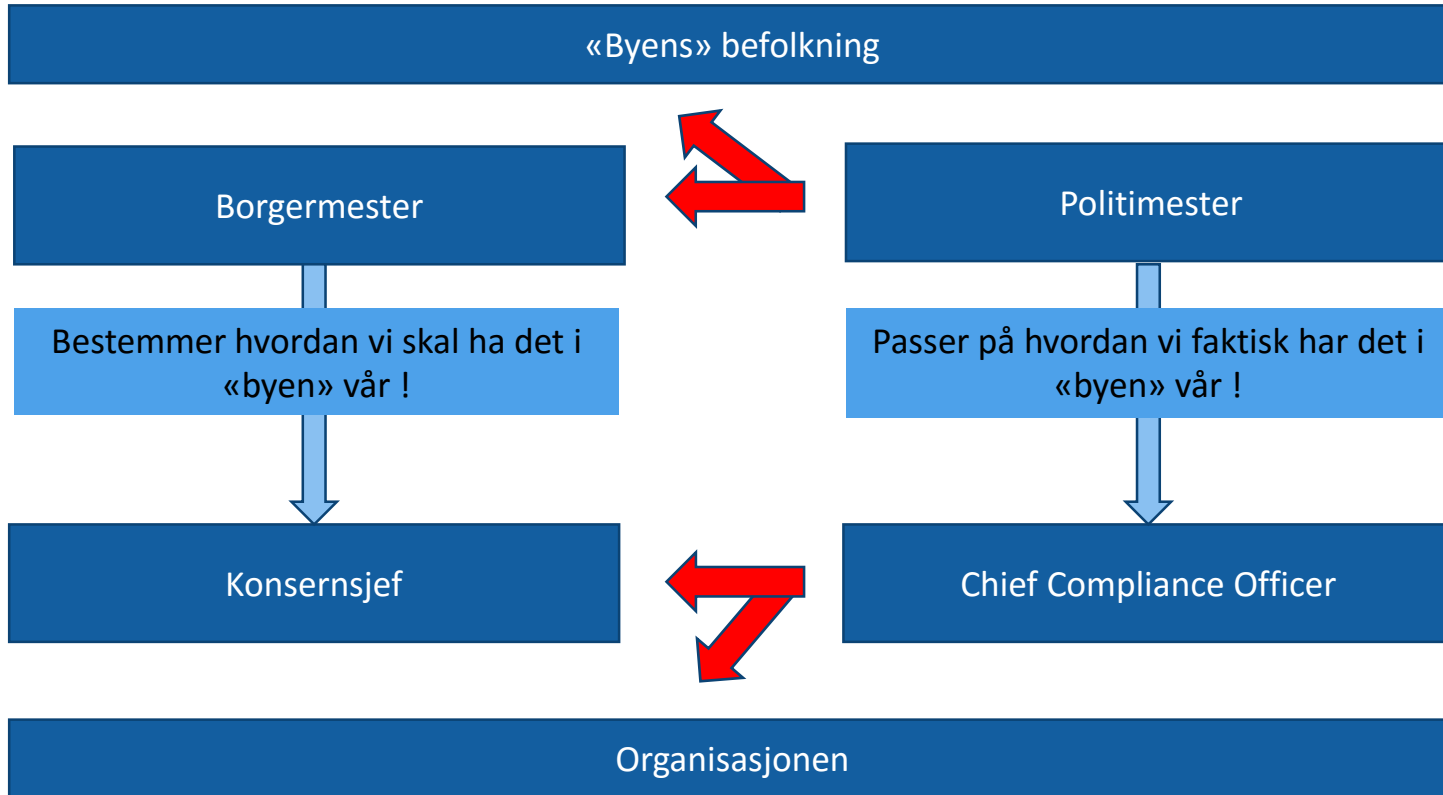
Hvor scorer vi flest mål fra?

Hvor bør vi da gjenvinne ballen når vi har mistet den?

Ansvarsforhold

Compliance-funksjonen og ledelsen (1)

Compliance-funksjonen og ledelsen (2)

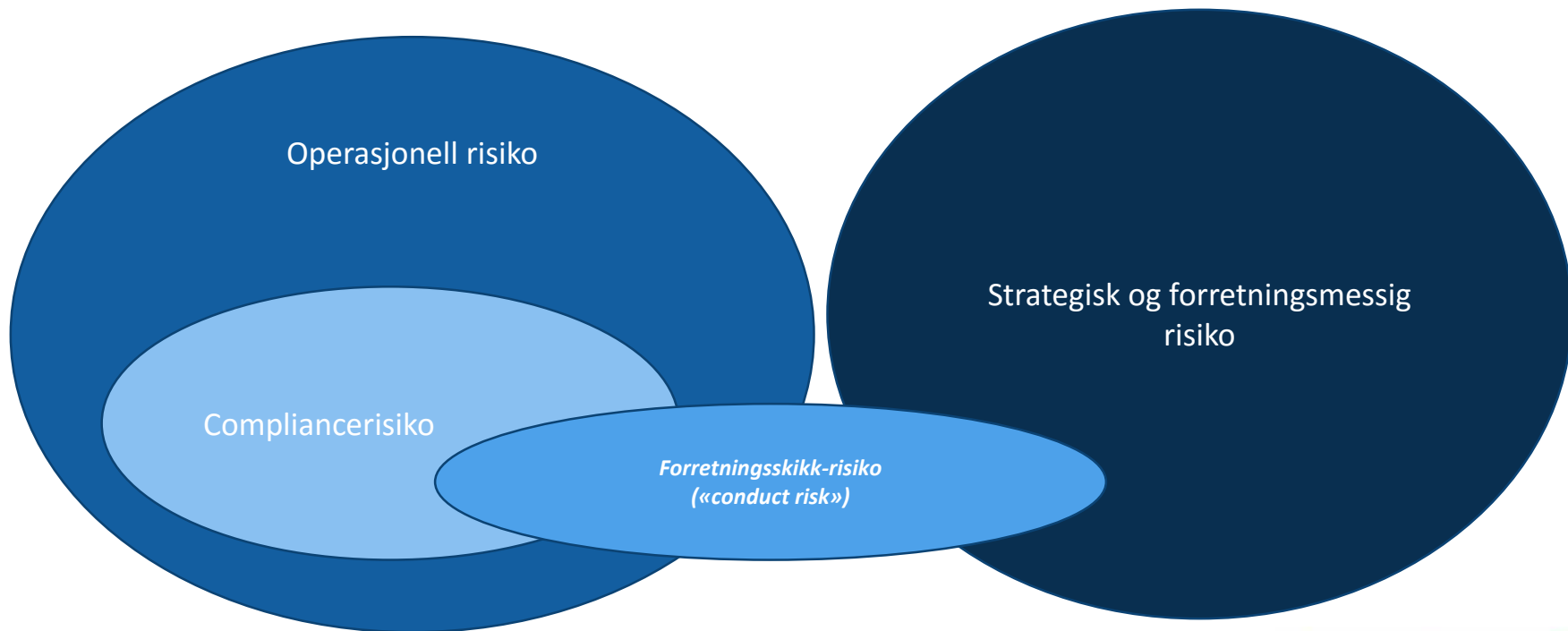
***Men vi vil helst være
politimester for forebyggende
avdeling !***

Compliance-funksjonen og ledelsen (3)

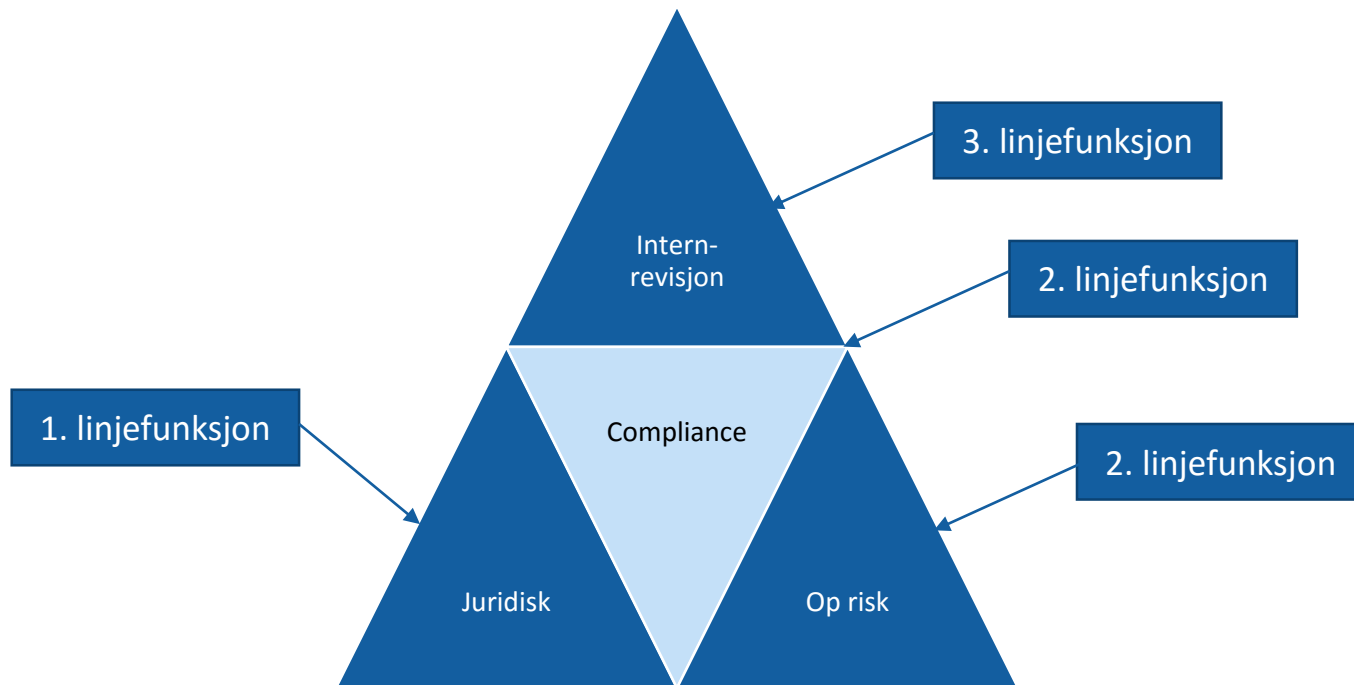
... selv om det selvsagt også må kontrolleres!

Risikoenes sammenheng

Viktige avklaringer og avgrensninger

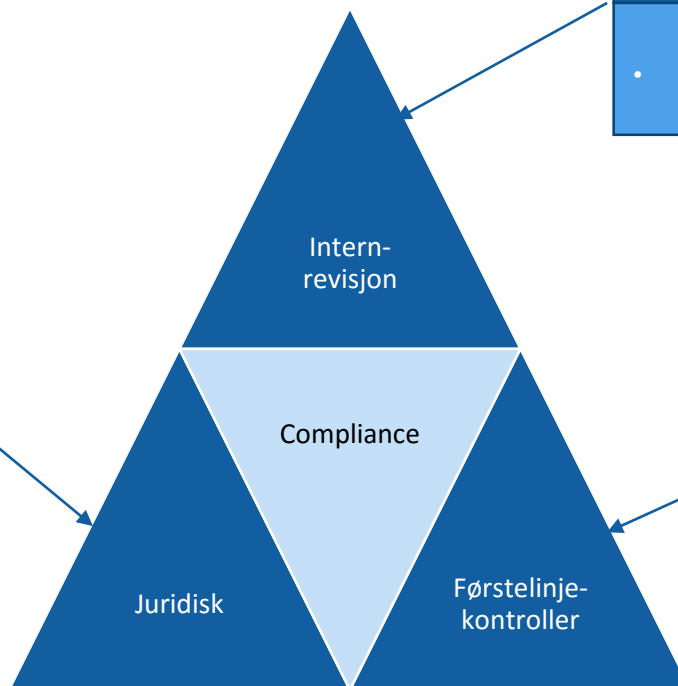
Posisjoneringstrekanten

Hva skiller oss?

- Vi er en andrelinje-funksjon. Juridisk er en førstelinje-funksjon.
- Vi utfører etterlevelseskontroller

Hva er likt?

- Vi følger begge med på regelverksutviklingen, vurderer konsekvenser for banken og informerer organisasjonen.
- Vi skal begge være pådrivere for at banken endrer rutiner, mv for å sikre etterlevelse av regelverk.

Hva skiller oss?

- Vi er en andrelinje-funksjon. Internrevisjon er en tredje linje-funksjon.
- Vi utfører regelmessige, løpende etterlevelseskontroller. Internrevisjonen utfører «engangstester».
- Vi er ikke uavhengige av adm direktør.

Hva er likt?

- Vi vurderer og tester begge rutiner og retningslinjer for regelverksetterlevelse.

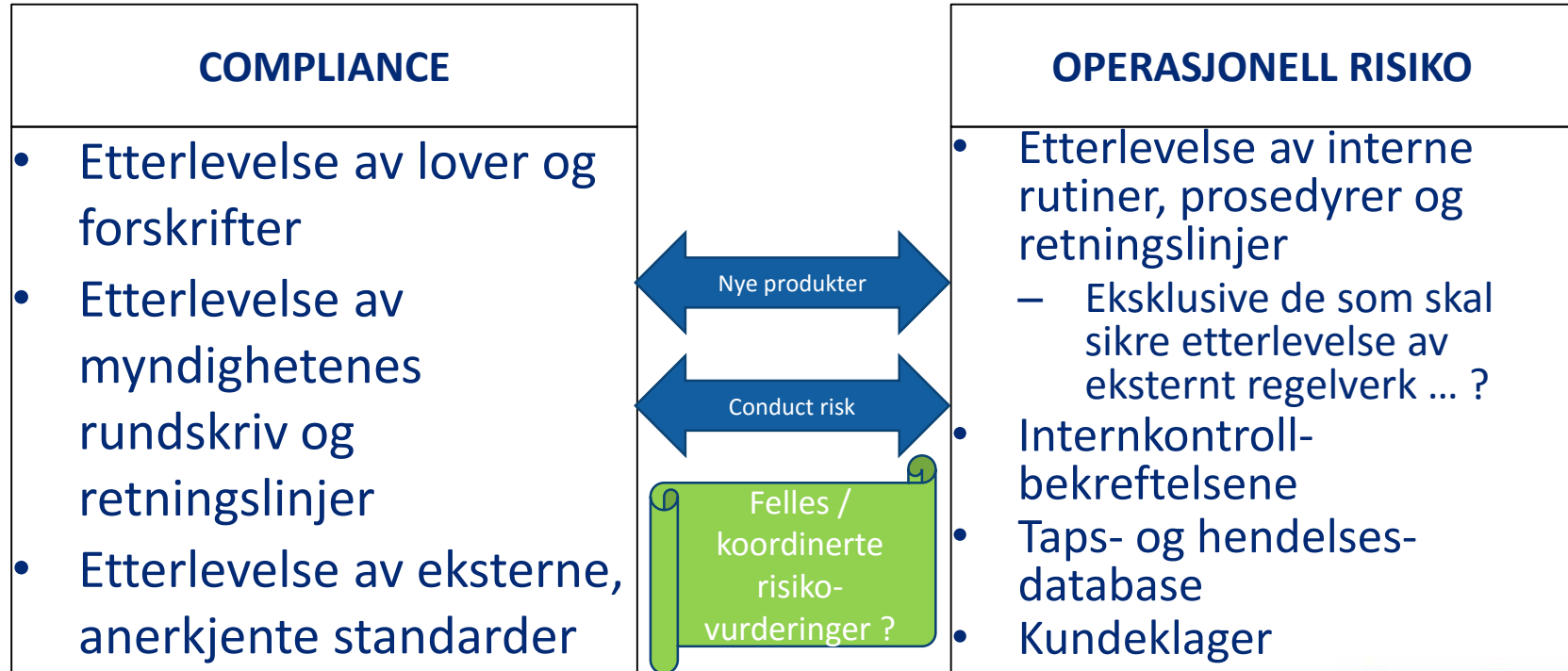
Hva skiller oss?

- Vi er en andrelinje-funksjon. Disse er en førstelinje-funksjon.
- Vi tester «testeren» så langt mulig.
- Vi utfører stikkprøvetester, mens førstelinjen normalt kontrollerer fortløpende.

Hva er likt?

- Vi tester begge etterlevelse.

Compliance vs Operasjonell risiko

Compliance vs Operasjonell risiko

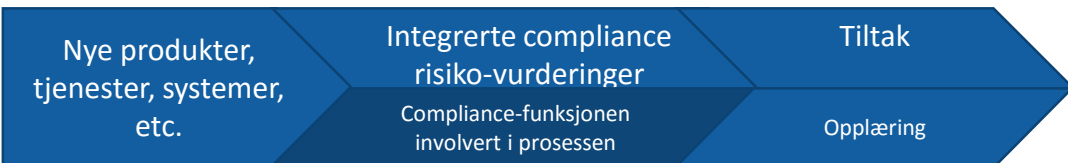
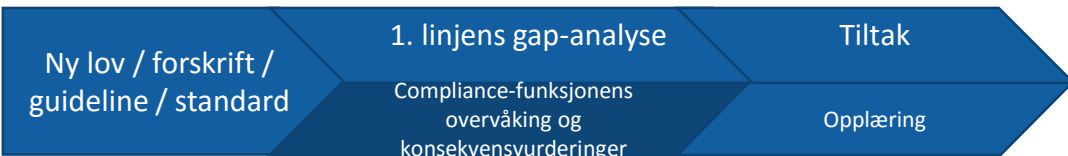
- Denne arbeidsdelingen gir noen OBS-punkter hva gjelder verdipapirforetaksvirksomheten sett opp mot MiFID II-kravene:
 - Delegert kommisjonsforordning C(2016) 2398 sier bl.a. følgende om ansvaret til compliance-funksjonen:
 - *“to report to the management body, on at least an annual basis, on the **implementation and effectiveness of the overall control environment** for investment services and activities, on the risks that have been identified and on the complaints-handling reporting as well as remedies undertaken or to be undertaken;”*
 - Dette krever innsikt i internkontrollbekreftelsene, men ikke nødvendigvis ansvaret for den samlede administrasjonen av de
 - Samme kommisjonsforordning krever også bl.a. at:
 - *“to **monitor the operations of the complaints-handling process** and consider complaints as a source of relevant information in the context of its general monitoring responsibilities.”*
 - Tilsvarende som ovenfor så krever dette innsikt i kundeklagene, men ikke nødvendigvis ansvaret for den samlede administrasjonen av de

Compliance vs Juridisk

COMPLIANCE		JURIDISK
<ul style="list-style-type: none">• Andrelinjefunksjon:<ul style="list-style-type: none">– Identifisere og vurdere compliance-risiko– Vurdere foretakets prosedyrer, rutiner og systemer for å sikre regelverksetterlevelse– Teste og kontrollere regelverksetterlevelse– Gi anbefalinger til forbedringer– Overvåke regelverksutviklingen og vurdere konsekvenser for banken	<p>«En sammenblending av juridisk avdeling og compliance-enheten vil kunne ha uheldig innvirkning på compliancefunksjonens uavhengige stilling.» Finanstilsynets rundskriv 5/2015</p> <p>“...the compliance function should also verify, in close cooperation with the RMF and the legal unit, that new products and new procedures comply with the current legal framework and, where appropriate, with any known forthcoming changes to legislation, regulations and supervisory requirements.” EBA guideline</p> <p>Informere om nytt regelverk</p> <p>Opplæring i nytt regelverk</p> <p>Nye produkter</p>	<ul style="list-style-type: none">• Førstelinjefunksjon• Overordnet juridisk fagansvar• Være pådriver for et løpende vedlikehold av rutiner og dokumenter• Bistå medarbeidere i forbindelse med løpende juridiske problemstillinger

Compliance: rolleavklaring ifht internrevisjon

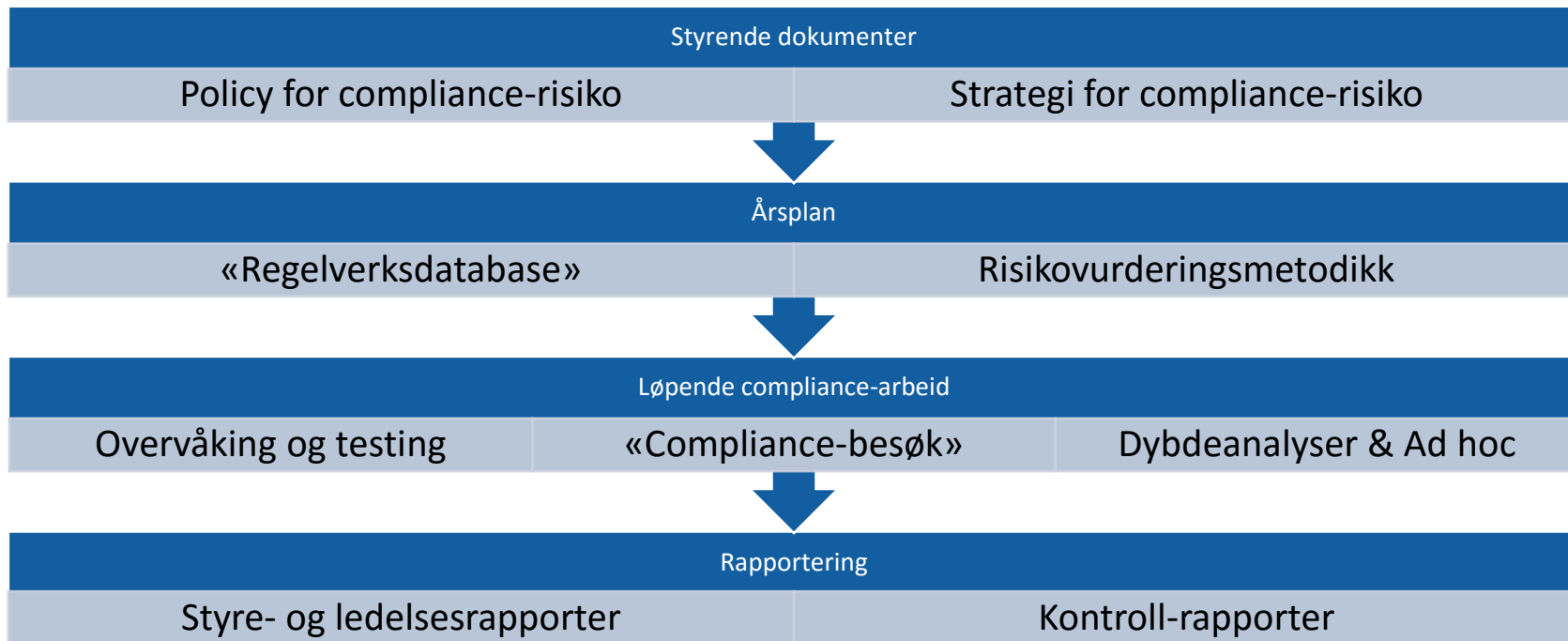
- Klar rolledeling, men ...
- ... de årlige kontrollplanene bør avstemmes slik at man unngår unødvendige dobbeltkontroller og sikrer optimal utnyttelse av de samlede kontrollressursene.

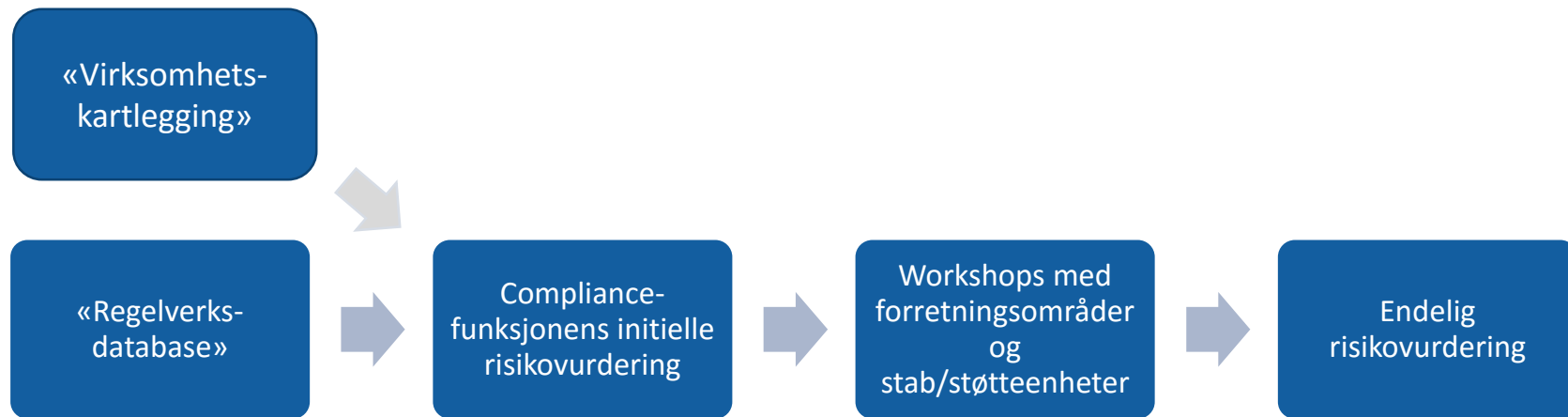
Compliancefunksjonen: arbeidsoppgaver

- Identifisere og vurdere compliance-risiko
- Vurdere bankens prosedyrer, rutiner og systemer for å sikre regelverksetterlevelse
- Teste og kontrollere regelverksetterlevelse
- Gi anbefalinger til forbedringer
- Overvåke regelverksutviklingen, samt analysere og gi råd om konsekvenser – i nært samråd med Juridisk avdeling
- Delta i godkjennelsesprosessen for vesentlige nye produkter, tjenester, mv.

Compliance: Overordnet arbeidsform

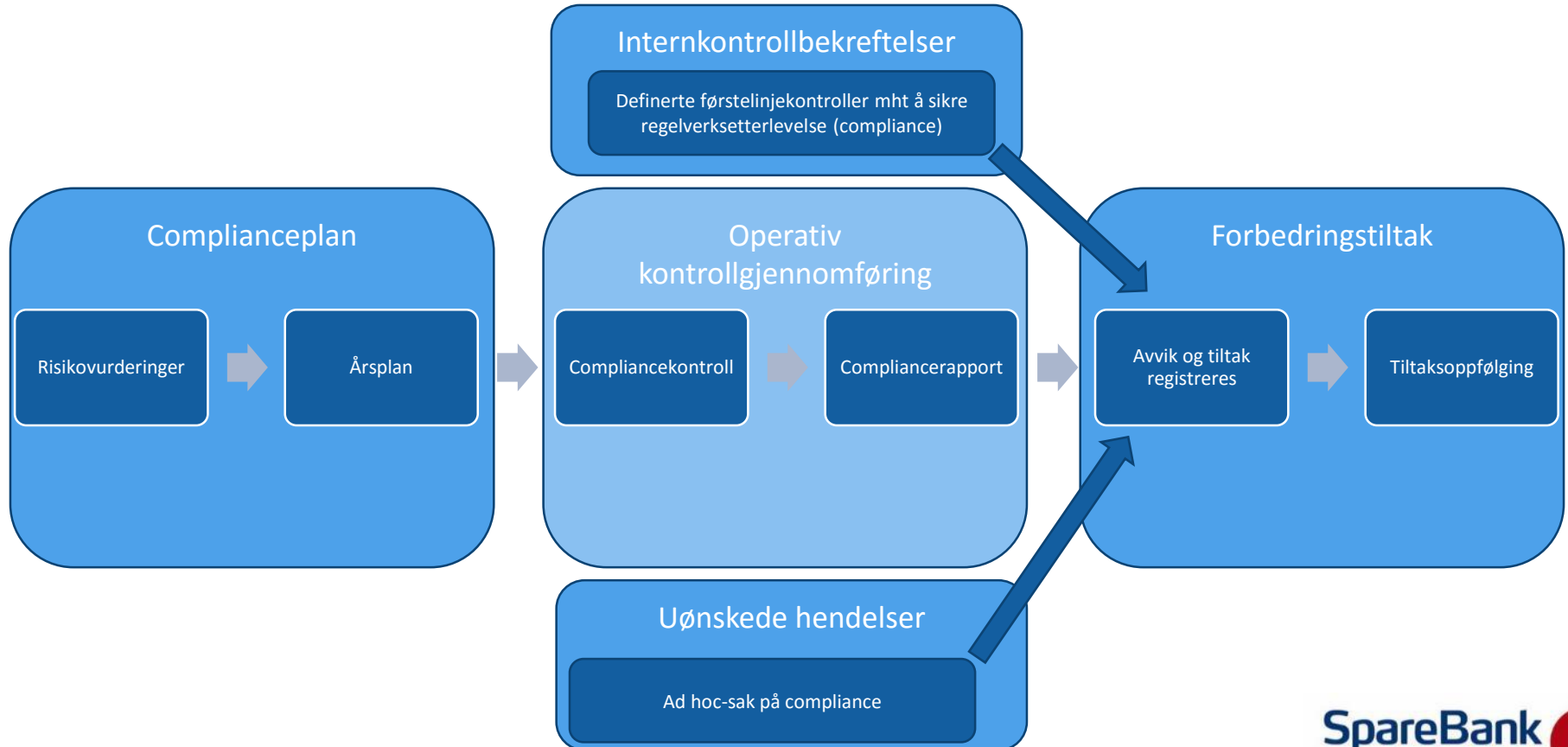
Compliance: risikovurderingsprosessen

Formål:

- Forbedre våre egne risikovurderinger gjennom å få innspill fra «de som har skoa på»
- Forankre vårt eget risikobilde på compliance-området med ansvarlige enheter
- Bidra til å øke ansvarlige enheters oppmerksomhet omkring eget ansvar for compliance og regelverketterlevelse

Prosess-skisse

Compliance-kontrollene

- Kartlegge og vurdere internkontrollen: gir den rimelig sikkerhet for etterlevelse av regelverket
 - «COSO-kuben»
- Compliancetesting (etterlevelsestesting):
 - Kontroll av førstelinjekontrolløren («teste testeren»)
 - Direkte compliancekontroller
- Gjennomgang og vurdering av:
 - Internkontrollbekreftelser / Kundeklager / Tap og uønskede hendelser

Compliance-dialogen

- Svakheter i rutiner, retningslinjer, systemer, etc.:
 - Dialogen tas med ansvarlig stabs-/fagenhet
- Manglende etterlevelse av gjeldende rutiner, retningslinjer:
 - Dialogen tas med aktuelt forretningsområde/avdeling
- Regelmessig (faste kvartalsmøter) med sentrale controllerfunksjoner i første forsvarslinje

Utfordringer

Kilde: «Coping with Compliance: The effects of regulatory requirements on employees in the Nordic financial sectors», Nordic Financial Unions, 31.01.2018

Takk for
oppmerksomheten !